

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. СКОВОРОДИ
Факультет іноземної філології

Сучасні філологічні і методичні студії: проблематика і перспективи

Матеріали

III Міжнародної науково-практичної
конференції для науковців, викладачів,
учителів, здобувачів вищої освіти

24 квітня 2024 року

Скразловська Ірина Образний паралелізм у турецьких <i>мані</i>	73
Тепла Оксана, Гришко Олександра Мовний вияв концепту «війна» у національному вимірі	76
Шевченко Альона Linguistic Historiographical Review of Adaptation Process of Lexical Borrowings in Recipient Language	78
Шишкін Максим Лінгвосинергетичний аспект категорії оцінки у політичному дискурсі	80
Шпак Юлія Роль лінгвістики у створенні LLOD	82
Юр'єва Жаннетта Українські топоніми у ліриці Дмитра Кременя (на матеріалі збірки «З днів шалених»)	84
ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧІ СТУДІЇ	88
Алексєєва Ніна, Кононова Жанна Modernist Epiphany in J. Joyce's Short Story <i>The Sisters</i>	88
Гетман Юлія Особливості зображення міста в серії коміксів «Бетмен»	90
Давидченко Інна Естетизм Оскара Уайльда в романі «Портрет Доріана Грея»	92
Дев'ятко Наталія Особливості зображення образів головних героїв у сучасних творах для підліткової аудиторії	94
Князь Ганна Постколоніальна література: виклики і перспективи	97
Лазарєва Таїсія Сучасні тенденції у стилях та жанрах художньої літератури	100
Огульчанська Оксана, Селіванова Анастасія Художня своєрідність поетики роману Євгенії Кузнецової «Драбина»	102

репозиторії, розроблені різними спільнотами, включають GOLD та ISOcat, але лише нещодавно ці сховища термінології були пов'язані одне з одним за допомогою принципів пов'язаних даних та з мовними ресурсами, наприклад, в архітектурі OLiA. Лінгвістичні бази даних є особливо гетерогенною групою лінгвістичних ресурсів; вони містять складні та різноманітні типи інформації, наприклад, структури ознак, які представляють типологічно релевантні явища, разом із прикладами для їх ілюстрації та анотаціями (глоси) та перекладами, застосованими до цих прикладів (структурно порівнянними з даними корпусу), або списками слів (структурно порівнянними до лексико-семантичних ресурсів). Таким чином, RDF як загальний формалізм представлення особливо привабливий для цього класу ресурсів (Chiarcos et al., LDL 2013).

Для мовних корпусів потенціал парадигми пов'язаних даних для моделювання, обробки та запитів до корпусів є величезним, і RDF-перетворення семантично анотованих корпусів були запропоновані раніше. У порівнянні з іншими типами лінгвістичних ресурсів, корпуси наразі недостатньо представлені в хмарі LLOD, але розробка схем для корпусів та/або анотацій NLP є активним напрямом дослідження.

Хмара LLOD є результатом скоординованих зусиль Відкритої робочої групи з лінгвістики (OWLG). OWLG є частиною Open Knowledge Foundation (OKFN), громадської некомерційної організації, яка просуває відкриті знання (тобто дані та вміст, які можна вільно використовувати, повторно використовувати та розповсюджувати без обмежень). З моменту свого створення в 2010 році робоча група Open Linguistics Working Group постійно зростала. Однією з цілей роботи цієї групи є досягнення відкритості в лінгвістиці через просування ідеї відкритих мовних ресурсів; розробку засобів представлення відкритих даних та заохочення обміну ідеями між різними дисциплінами тощо.

Список використаних джерел

Chiarcos, Ch., Cimiano, Ph., Declerck, Th., & McCrae, J. P. (2013). Linguistic Linked Open Data (LLOD). Introduction and Overview. In *Proceedings of the 2nd Workshop on Linked Data in Linguistics (LDL-2013): Representing and linking lexicons, terminologies and other language data*, page i–xi, Pisa, Italy. Association for Computational Linguistics.

УКРАЇНСЬКІ ТОПОНІМИ У ЛІРИЦІ ДМИТРА КРЕМЕНЯ (НА МАТЕРІАЛІ ЗБІРКИ «З ДНІВ ШАЛЕНИХ»)

Жаннетта ЮР'ЄВА

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди,
Україна

Дослідниця Н.Й. Ребрик зазначає, що у творах відомого українського поета Дмитра Кременя «...до неможливості гостро – переплелися часи поетового дитинства і зрілості, юнацьких творчих експериментів у пошуках «золотого руна» і бажання якнайдовше затримати шалену Евтерпу, сімдесятиництва з його радикалізмом та відчайдушністю, студентською «вольницею» та цькуванням і

вигнанням, зоряними ночами над Майданом, оповитим пекельним вогнем і пролітою молодою кров'ю, спогадами про село... Цей «сучий світ сукровиці і сечі» (Ребрик, 2018, с. 163) вимагає від Митця, якщо він прагне бути власне Митцем, Правди – письма відверто-поетично-публіцистичного» (Ребрик, 2023, с. 24). Для лірико-публіцистичних історіософських творів Дмитра Кременя властивий такий стиль.

Власні назви у віршованих текстах можуть розповісти як про факти біографії, так і про ідіостиль поета. Створюючи ліричний простір поетичного тексту, оніми виконують наступні функції: створюють біографічні посилання та лінгвокультурні зв'язки, співвідносять описані події з місцем, часом і соціальним середовищем, сприяють формуванню художніх образів. Однією із значних груп онімної системи є топоніми. Досліджуючи власні назви, представлені в ідіостилі Дмитра Кременя, талановитого лірика, ми проаналізували ряд, який пов'язаний з Україною, містами, горами, озерами, річками, морями та територіями нашої країни і рядом онімів, що належать до його «малої топоніміки»: назв районів міст, селищ, значимих для українців місць.

Ми розглянули топоніми, пов'язані з Україною. Топонім «Україна»: «... так це наша земля **Україна** цей спалений сад / із хрущовими а не хрущами / навіть пташка мала каганович і пташка кравчук / і двоглавий орлице кучма – / як відлуння води ув оазі а до нього прямує зачумлене стадо...» («Сад», 1972–1997) (Кремінь, 2021, с. 57). Україна стала навіки рідною, тому що все життя Д. Кременя пройшло у цій країні. Поет пишався, що він – українець. Він писав та публікував свої геніальні твори. У віршах про Україну виявляється бунтарський та вільнолюбний характер поета.

Назва гір в Україні: «Над **Карпатами** осінь – як птах у польоті – / Поминає останню небесну межу. / Ой, яка у нас осінь у щедрому золоті, / Ну, бокшаївська осінь, я так вам скажу.» («Карпатська рапсодія», 1978) (Кремінь, 2021, с. 113); «Мої печальні, безпритульні строфи / Тривожно прориваються у сні. / У них солодкий спогад про **Ай-Петрі**, / І полиновий – далей степових...» («Світання», 1978) [Кремінь, 2021, с. 114]; «**Говерла**. Сніг. Підйом і спуск. Але йдемо – і нам не тяжко. / Туристи. Бітники. Поети. / Ідуть – крізь зоряну югу. / Тут жив у Рахові художник. Він малював блакитну пташку.» («Хоральна меса», 2006) (Кремінь, 2021, с. 131). Протягом усього життя поета постійним джерелом його натхнення була природа. Він описує не тільки краєвиди, а й передає їх сприйняття, аналізує почуття і що вони викликають у душі лірика. Ніжністю та захопленням природою пройняті рядки його віршів про Карпатські та Кримські гори.

Назва морів в Україні: «Над **Чорним морем** у годину пізню / Не рік і два, не рік, а вік ходив. / А знов співаю про горіх той пісню, / Що мій померлий вуйко посадив.» («Горіхова сага», 1987) (Кремінь, 2021, с. 155). Чорне море надихає поета писати вірші, співати пісні, згадувати рідних і близьких.

Назви річок в Україні: «І старовинний передзвін церков. І музика кав'ярень. / Мотивом юності й любові співає скрипка уві сні. / Як ми танцюємо удвох у старовинних ритмах танцю, / Немовби **Тиса** полишила свої високі береги...» («Хоральна меса», 2006) (Кремінь, 2021, с. 131); «У цім далекому краю, де

катакомба у підвалі, / Де андеграунд у підвалі – прости, маестро, і прощай. / Армада Арпада стоїть іще на дальнім перевалі. / Вино токайське недопите. Жалоба – вічна, як Дунай...» («Хоральна меса», 2006) (Кремінь, 2021, с. 132). Лірик втілював свої чарівні фантазії у віршовані тексти, використовуючи порівняння з Тисою – найбільшою лівою притокою Дунаю і самою рікою.

Назви озер в Україні: «У богемі усі – Пікассо й Модільяні. / Мертвий Семан і мертвий Бездір... / Але ватра не згасла і світить в тумані, / І форель запливла в **Синевир**.» («Богема», 2005) (Кремінь, 2021, с. 129). Поету подобалося відпочивати на природі, особливо у рідних краях, де він міг поспілкуватися з друзями і насолодитися красою краєвидів України.

Назви територій України: «Я зажився на світі? Прости мені, вік. / Був я богом, а ти мені крила попик. / Прощавай, моя **Ольвіє!** / Бачиш в очу, / Як смиренно я крила свої волочу.» («Сад», 1972–1997) (Кремінь, 2021, с. 69). Дмитро Кремінь нелегко переносе розлуку з рідним краєм – Закарпаттям, де він писав чудові вірші. Але попереду зустріч з новою частиною країни, у якій знаходиться Ольвія – найбільший античний поліс Причорномор'я.

Назви міст України: «На потяг до **Ершави**. Паровоз / Іде коло ершавської друкарні, / Там рими перехресні й рими парні / В коломийках шукати довелось.» («Біг із бар'єрами», 2007) (Кремінь, 2021, с. 138); «... двадцять років пройде / наче двадцять століть / я усіх пригадаю на ймення // там я п'ю із живими вино / із Грицьком Чубаєм закарпатське вино / адже **Ужгород** все ж не Париж // андеграунд зі **Львова** – / Микола Рябчук / і Олежко Лишега – // не зречуся ніколи тієї пори / коли всі ми були як богове / не зречуся...» («Золота ліхтарня», 1972–1997) (Кремінь, 2021, с. 31). Іршава – місто в Хустському районі Закарпатської області, раніше називали «Ершава», до якого поїхав поет публікувати вірші. Дмитро Дмитрович Кремінь любив подорожувати та побував у багатьох місцях України. Лірик описує міста з любов'ю та теплотою, тому що у цих містах він мав можливість спілкуватися з українськими поетами Григорієм Петровичем Чубаєм в Ужгороді, Миколою Юрійовичем Рябчуком та Олегом Богдановичем Лишегою у Львові.

Назви селищ України: «Ти з якої, Мигальку, гори? / Ти з якої, Іване? / Рідні братики сняться мені, / Сняться гори і **Бриці**.» («Вертепна драма») (Кремінь, 2003, с. 126); «Пішов на пошук молоді слави, / Покинувши гірське село **Суху**... / Був сінокіс тоді. Пахучі трави / Так ніжно шепотіли, мов октави / Писалися у літню ніч суху.» («Біг із бар'єрами», 2007) (Кремінь, 2021, с. 137); «Життя мого квітуча половина / За перевалом – там, на рубежі. / І знов цвіте зелена полонина, / А **Верховина** – річка Ностальжі.» («Ностальжі», 2014) (Кремінь, 2021, с. 183). Поет народився у селі Суха Іршавського району, Закарпатської області. Ще школярем, він покинув цей край. Теплими спогадами про рідні міста та родину навіяні рядки віршів Дмитра Кременя.

Назви районів у містах України: «..Той Ужгород і той студентський Львів, / Іде трамвай на дальню **Погулянку**... / Отак і прогуляли до останку / Юнацькі роки. Смертний час батьків...» («Послання до Тео з***», 2017) (Кремінь, 2021, с. 200). Поет вважав Львів студентським містом, у якому Погулянка – місцевість Личаківського району Львова.

Матеріал показує, що українська топоніміка займає певне місце в організації онімосфери Дмитра Кременя.

Список використаних джерел

- Кремінь, Д. (2021). *3 днів шалених: кн. ранньої лірики та віршів «закарпатського циклу»*. (Авт. передм. Т. Кремінь; упоряд.: Т. Кремінь, І. Ребрик, Н. Ребрик). Миколаїв: Іліон.
- Ребрик, І. (2018). *Переднівок*. Зібрані тексти. Ужгород: Гражда.
- Ребрик, Н.Й. (2023). Ольвійський вертеп Дмитра Кременя: андеграунд і класика. *Вересень, 2023, Спецвипуск*, 22–31.